

EUR C'HRIM BRAS

Kometet en pares St-Thegonnec

EN 19 A VIZ EVEN DIVEZA

Klevit pobl a Vreiz-Yzel, diskleria pen da ben,
Eur c'hrim eus an horupla, gret gant dorn eur payen,
Kement den sur er c'hlevo ma ne neus eur galon,
Vezo karget a c'hlac'har, ag a gompasion.

Ebars en eur villajen so hanvet Sant-Albin
E pares Sant-Thegonnec eo kometet ar c'hrim
Bars en arrondissamant deus a gaër Montroulez,
Diou leo deus Landivicho, eo gret ar vuntrez.

En naontek a viz even, vit rei skler da gompren.
Bars er bloavez naontek-kant ren a daou vloas ouспен,
Neus Jean-Marie Bizien vel ar brassa merzer
Bet finiset he vuez tre daouarn he vab kaër.

Deumeus a greis he yec'het ag a greis labourat,
Pa ne oa met'hei ho daou bars er park o c'hwenat
Neus François-Marie Herlan bet skoet he dad-kaër.
Gant eur pik pe gant eur pech, Doue pebeus muntrer

Roet he n'oa bet dezhan eun taol pouner meurbet,
Kenn a oa penn e dad-kaër ganthan kazi rannet,
O sonjal kuzet he grim neuze ar monstr Herlan
A zougas korff et dad-kaër raktal da park nessa.

Nem gavet bars er park-se, e sonje d'ar muntrer,
Oa eun alann a vuez c'hoas bars e n'he tad-kaër
Gant ar pik pe gant ar pech skoas c'hoas var he benn,
Ken a nevoa frigaset d'an den paour he hepenn,

Neuze bars e n'he c'houzouk e plantez he gontell,
Vell vez diodet eul louë pe ivez eur porc'hel,
Evel ar brassa merzer e neus bet ar maro
Entre daouarn he vab-kaër pebeus barbar garo.

Herlan ar menst infernal, a neus bet ar galon
Da lac'ha eun den karet gant an oll er c'hanton
Beza oa den a zoare a medesin chatal,
A ranket koll he vuez, tre daouarn eun den fall.

Da bevar bloas tri ugent Jean-Marie Bizien,
Neuz finisset he vuez tre daouarn eur payen,
Pa eo bet merzeriet aman, var an douar,
Twez ar sent ag a Elez, eo kurunet er Gloar.

Ar monstr deumeus an ifern goude n'oa gret he grim
Bars e kreiz ar parket kerc'h, lezas korff ar viktim,
Raktal oa ett de veren, gant eur galon gontant,
Pa nevoa gallet ober ar pez a nevoa c'hoant.

Pa oa nem gavet en ty, he vreg, c'houl evellen,
Peleac'h eo chomet va zad, pa n'eo deut d'he veren,
He respontas oa chomet da c'hwenat var e lerc'h,
A beza lac'het ganthan, er park all touez ar c'herc'h.

Greg ar Muntrer an hini d'oa kavet da gaenta
He zad paour en deiz var lerc'h, en eur stat an trista,
Astenet var an douar en kreiz eur mor a oad,
Kred omp oll vit ar plac'h kaës-se oa eur galonat.

Herlan, ar monstr infernal sioas neus bet prestet,
He ziouskouarn da zellaou prins bras an droug speret
Dre se ne neus ket heuillet, sioas ne met an hent fall,
Da eur bloas a daou ugent eo nem c'hreat kriminel.

Herlan neus bet baleet, meur a rouantelez
A ne rë met klask bara, ag aliez laerez
En Almage eo bet pemp bloas lec'h ma eo bet barnet
Meur a veach d'ar prison dibri bara pwezet.

Skuizet e oant bet gantahn a dre-ze bretonet
Herland var ar fonteriou buan oa digaset,
Pa oa nem gavet e Frans araog dont d'he ganton,
E neus bet c'houas da zouten teir c'hondaonation.

D'he amezeien neus bet lavaret, alies
Lac'ha eun den oa eun dra na ne oa ket dies,
Evel dioada eul louë e vije diodet,
Ar pez neus gret d'he dad-kaër an den fall posedet.

C'hoant da n'ach hegrim spontus a nevous bet Herlan
Nemet eur bugel nao bloas noa gwelet anezhan,
Dinija un neiz kaigin oa ar potr bretonet,
Vellen d'an dud a justis a neus bet diskleriet.

Me a moa gwelet Herlan, e kreiz ar parket kerc'h,
Egali plas he voutou, ep sellet var e lerc'h,
A neuse d'ar c'hriminèl lavaras evellen :
Me a moa bet zutellet a c'hwil zavas ho pen.

He vreg neuze lavaras dem eus a wez huel,
E oa bet e gwirionnez ar brassa kriminel
Ne oa met eur feneant c'houlle ket labourat,
O sonjal kaout he arc'hant he n'oa lac'het he zad.

Ep beza tam kontristet, kalon gris ar muntrer,
Neuze n'oa bet anzavet n'oa lac'het he dad-kaër,
A diskleriet pen da ben da justis Montroulez,
E pe seurt feson he n'oa bet gret e vuntrez.

Da brison kaër Montroulez neuze oa konduet,
Leac'h ma eo bet pevar miz c'hortos beza barnet,
Pa ma oa n'he brison ar monstr bras a payen
N'oa studiet he getel da ober evellen.

Da ober t'ha e ziot dirag an doktoret
Aonn rak taol ar gillotin gout re n'oa meritet
Kredit ne oa ket diot hervez tud he gontre,
A gret he grim dre adres gant kals a finesse.

Ebars e fin miz here Herland so bet galvet,
Dirag kour d'assis Quimper leac'h ma eo bet barnet,
Evit beza lazet he dad-kaër, Jean Bizien
Da veva epad dek vloaz en touez ar vuntreien.

Ouspen dek vloas surveillans, a neuve uz c'hoas goude,
Ag ar separation deus greg ag bugale,
Ag e evelse tha Herlan, n'hellou ken birv ken
Beva 'tal he bried Francesa Bizien.

Herlan a so un exempl evit an oll en Breiz,
Da zioual deus a evach a deus feneantis,
Ar re-man so diou soursen aman var an douar,
Ag a red d'ar prisouniou dre hent bras ar glac'har.

LE BRUN.

Reproduction interdite.

LE PARRICIDE DE SAINT-THÉGONNEC

AIR DE FUALDÈS

Le mois de juin, présente année,
Daignez ici m'écouter,
Et sur cela méditer,
Car chacun a sa destinée,
Et dans ce monde l'aura.
Nul de nous ne l'évitera.

A Saint-Albin, veuillez m'entendre,
Un beau-père fut tué,
Sans égard et sans pitié,
Par son abominable gendre,
Après l'avoir insulté.
Sur la tête il l'a frappé.

Dans un autre champ il l'emporte,
Croyant cacher le forfait,
Que ce mécréant a fait,
Mais la mort sera son escorte,
Car le jury tout de bon,
De cet homme aura raison.

Lorsque dans sa maison il entre,
De sa table il s'approcha,
A peu de mets il toucha,
Tant il avait serré le ventre,
Pensant chasser le remords.
Et sans connaître son tort.

Alors son épouse lui demande,
Où donc mon père est resté,
Il n'est pas à ton côté,
Et mon angoisse est vive et grande,
Car je crains quelque malheur,
Aux battements de mon cœur.

Avoue, avoue, à moi ton crime,
Car sous peu de temps hélas !
Peut-être le coutelas,
Vengera ta pauvre victime,
Et toi, cruel et méchant,
Tu sentiras son tranchant.

C'est sans doute avec ta pioche,
Que tu dois l'avoir frappé,
En le voyant occupé,
Mais prends garde le jour approche,
De payer ce crime-là,
Sans que nul ne dit : Hôlà !

Dans un champ pour ce jour-là même,
Son beau-père fut trouvé,
Le crâne ouvert, fracassé,
Le front sanglant, la face blême,
Hélas ! ne soupirant plus
Après nos biens superflus.

On alla chercher la justice,
Pour le conduire en prison,
A Morlaix est la maison,
Où par les soins de la police
Sont admis les vagabonds,
Les scélérats, les trippons,

A Quimper on le mène ensuite,
Pour entendre son arrêt,
Où le président est prêt,
De lui l'appliquer au plus vite,
Car après le jugement,
Vient toujours le châtimant.

Alors le jury le condamne,
Dix ans de réclusion,
Autant d'interdiction,
Et malgré qu'il a fait son âne,
Cette peine il subira.
Un pain dur il mangera.

Sur ce drame, gens de Bretagne,
Ouvrez les yeux un instant,
Pour comme moi, voir autant,
Dans la ville et dans la campagne,
Où toujours près du bonheur
On trouve aussi le malheur !

Vincent COAT. — Propriété LE BRUN.

Chanson ar Jalousi

Var ton ar *GUISIOU NEVEZ*

1

Selaouit kana bretonet,
Eur chanson nevez komposet,
Gret var sujet ar jalousi
A weler bembez o kriski.

2

Amzer gwec'h-all e meus klevet,
Ne oa ket a gonservantet,
Kement vel en amzer brezant,
Dre jalousi debri arc'hant,

3

Ar c'hommers a so necesser,
E pep bro ag e pep kartier
Breman an niver so ken bras,
Kals so er baourentez sioas,

4

Pa vez gwelet un den breman,
Gant kommers c'honit he vara,
An eill a laro d'eguile,
Me rank derc'hel ar c'hommers-se

5

Kerkent dre un taol jalousi,
Kerfont marc'hadoures d'ho zi,
Entre ma pado an arc'hant,
E vefont en ho c'hessamant,

6

Neuze vo gret bemdez cher vad ,
Jalousi so potr delikat,
Pa laka debri ar voayen,
Ouspen affronti meur a zen.

7

Breman kals a gonservantet,
So dre vizer c'honit ho bouet,
Dre ma so kement dionthe
An eill o noazout d'eguile.

8

Ho marc'hadoures a c'hwersfont,
Gwelloc'h marc'hat vit na gousfont,
Ag evel se ne vent ket pell,
Lipet al loa ag ar skudel,

9

Baleet er leac'h-mar kerfet,
Bern marc'hadourien a welfet,
It d'ar foariou d'ar marc'hajo
Marc'hadourien vez a bep bro,

10

Bea so kals a c'hallouet
Ra mepris var ar vretonet
Couls goude teuont en hon touez,
Da werza ho marc'hadourez,

11

Ar pezh a hellomp da gredi,
Neus netra kaos met jalousi,
A dre jalousi bretonet,
Kals tud so bet nem revinet.

12

Gwelet a vez tud alies
O tont en kaer divar maez,
Ag o c'hwera ho oll vadou,
Vit mont da zerc'hel konversiou,

13

A ben neubeut amzer goude,
Mar chom ar c'hommers ep bale,
E vez ar yalc'h, gonlonteret,
A dre ar jalousi tromplet.

14

Bemdez e weler an dra-se,
E pep bro ag e pep kontre,
Ar jalousi laka dies
Ar pinvidik vel ar paour kaes

15

Rag kredit tud a oad huel,
So jalous deus ar bobl yzel
Pa welont ho deveus ive,
Pep tra vit ho necessite,

16

Gant arrach touez ar bobl yzel
Jalousi antren ep appel,
Meumeus so ken tre ar beorien,
A balamour d'an aluzen.

17

En touez kemement micher a so
Jalousi gant joa antreo,
Dreist oll en touez ar ganerien,
Vo jalousi d'a virviken.

18

Vel ma neur gavo kals onthe
E neur foar pe neun assamble,
Raktal ieront gant eur wez rog,
Gant ar c'hreva e c'hañ ar c'hrog.

19

Neuze dre nerz ar jalousi
Kals onthe deu da nem c'hreuri
Ag a nep vez sellet ont'he
A vez o c'hwerzin goab dezhe,

20

Touez al labourerrien douar,
So ivez jalousi ep mar
Mâr beo Fanch brao neur vëreuri
Yan gemer outhan jalousi.

21

Mont a ra er c'henta deïou,
D'a di ar mest pe an aotrou,
Ag e laka gant he vek fresk,
Tri-c'hant liour var feurm Fanch, a gresk.

22

Yan a deu da nem ruina,
Rag goude ne hell ket pea.
He treo dezhan a vez gwerzet
En n'he gosni a rank klask he wet,

23

Betek en twez ar priejo,
A so jalousi e pep bro,
A dre ma kresk ar jalousi
Vent bemdez e neum insulti.

24

Arrok vevent en union
A goude en disunion
Ar jalousi a so treitour!
A d'ar joaustet adversour.

25

Allas en twez ar yaouankis,
Ar jalousi a so iskis,
Kouls d'ar baotret vel d'ar merc'hel,
Ar jalousi ra poan speret.

26

Ar jalonsi na deiz na noz,
Ne gemer james he repos,
E pep amzer o studia,
Vit ober an treou ar falla.

27

Ia, ar jalousi milliget,
So kaos da vil malheur er bed,
Kenta krim so gret er bed-man
Eo dre ar jalousi e oa.

28

Caïn oa jalous deus Abel,
Dre se Caïn an den kruel,
Roas dre nerz ar jalousi
D'he vreur Abel eur maro kri.

29

Ar jalousi e pep amzer,
A neus renet e pep kartier,
Ag a reno da virviken
Tré ma chomo daou den da ren.

30

Couls goude vaga jalousi,
Nemet koll ne neus ken onthi,
Nep so jalous var an douar,
E plas ar joa a vag glac'har.

31

Neur finisa me ho supli,
Diwellomp deus ar jalousi
Nem garomp an eill-eguile
Lezomp jalousi a goste.

32

Doue lavar demp er bed-man,
E rank omp karet ho neza,
Pe n'helfomp gounit birviken.
Er Barados hor c'hurunen.

LE BRUN.

